

**GIDA VE TARIM İÇİN BİTKİ GENETİK KAYNAKLARI ULUSLARARASI
ANTLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 2.11.2005 Sayı:25984)

Kanun No
5414

Kabul Tarihi
28.10.2005

MADDE 1. - Türkiye Cumhuriyeti adına 4 Kasım 2002 tarihinde imzalanan “Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynakları Uluslararası Antlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür

**GIDA VE TARIM İÇİN BİTKİ GENETİK KAYNAKLARI
ULUSLARARASI ANTLAŞMASI**

ÖNSÖZ

Sözleşme Taraflar,

Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının özel bir doğası olduğuna, bu kaynakların kendine has özelliklerinin ve problemlerinin kendine özgü çözümleri bulunduğuna *inanarak,*

Bu kaynakların sürekli bir biçimde erozyona uğramasından kaygı *duyarak,*

Kaynağı nerede olursa olsun, gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının bütün ülkelerde ilgi konusu olduğunun, bütün bu ülkelerde gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına gereksinim duyulduğunun *ıdrakında olarak,*

Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının korunması, araştırılması, toplanması, karakterizasyonu, değerlendirilmesi ve dokümantasyonu, şimdiki ve gelecek nesillerin sürdürülebilir tarımsal kalkınması bakımından Dünya Gıda Güvenliği Roma Deklarasyonu ile Dünya Gıda Zirvesi Eylem Planının amacına ulaşmasının ve gelişmekte olan ülkelerle ekonomisi geçiş sürecinde olan ülkelerin kapasitelerinin, bu konuda üzerlerine düşen görevleri yerine getirmesi için acilen desteklenmesi gerektiğini *kabullenerek,*

Gıda ve Tarım için Bitki Genetik Kaynaklarının Muhafazası ve Sürdürülebilir Kullanımı ile Kuresel Eylem Planının bu etkinlikler için uluslararası alanda üzerinde mutabık kalınan bir çerçeveye olduğunu *belirterek,*

Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının, çiftçi seleksiyonu, klasik bitki ıslahı veya modern biyoteknolojiler yardımıyla yapacakları genetik geliştirme çalışmaları için vazgeçilmez bir ham madde olduğunu, ve ongorulemeyen çevresel değişikliklere uyum sağlama ile gelecekteki insanı gereksinimler için temel olduğunu *da kabul ederek,*

5414

28.10.2005

Bu kaynakların muhafazası, geliştirilmesi ve kullanımında farklı bir konumu olan ve özellikle oryün ve çeşitlilik merkezi durumunda olan ülkeler olmak üzere dünyanın her yerindeki çiftçilerin geçmişteki, günümüzde ve gelecekteki katkılarının Çiftçi Hakları için temel teşkil edeceğimi *teyit ederek*,

Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının adil ve eşit bir biçimde kullanılması ve bu konuda karar alma sürecine katılım ile çiftlik şartlarında muhafaza edilen tohum ile diğer üretim materyalinin muhafazası, kullanımı, ticareti ve satışı için bu Antlaşmada tanınmış olan haklar ile Çiftçi Haklarının ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilmesi ve teşvik edilmesi bakımından önemli olduğunu da *teyit ederek*,

Bu Antlaşma ve bu antlaşma ile ilgili diğer uluslararası anlaşmalar sürdürülebilir tarım ve gıda güvenliği bakımından karşılıklı olarak desteklenmesi gerektiği hususunu *kabul ederek*,

Bu Antlaşmada yer alan hiç bir hususun Sözleşme Taraflarının diğer uluslararası anlaşmalarla tanınan hak ve yükümlülüklerde herhangi bir değişiklik önerdiğine dair bir yoruma meydan vermediğini *onaylayarak*,

Yukarıdaki sunumun bu Antlaşma ile diğer uluslararası anlaşmalar arasında hiyerarşik bir oluşuma zemin hazırlamadığının *ıdrakında olarak*,

Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının yönetimi ile ilgili sorunların tarım, çevre ve ticaret sektörlerinin buluşma noktasında olduğunun ve bu sektörler arasında bir sinerji yaratılması gerektiğinin *farkında olarak*,

Dünya üzerindeki gıda ve tarım bitki kaynaklarının korunması için geçmiş ve gelecek nesillerin sorumluluk taşımakta olduğunu *bilincinde olarak*,

Gıda ve tarım için bitki genetik kaynakların üzerinde egemenlik haklarını kullanarak, devletlerin bu kaynaklarına üzerinde mutabık kalınan ölçülerde erişiminin kolaylaştırılması için etkin bir çok yonlu sitemin oluşturulmasından karşılıklı olarak fayda sağlayacağını ve bu kaynakların kullanımından dolayı elde edilen faydaların adil ve eşit bir biçimde paylaşılmasını *kabul ederek*, ve

Bundan böyle FAO olarak anılacak olan Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Orgutu çerçevesinde FAO Tüzüğüne XIV maddesi uyarınca bir uluslararası antlaşma akdetme *niyetiyle*,

Aşağıdaki hususlarda antlaşmaya varılmıştır

BÖLÜM I - GİRİŞ

Madde 1 - Amaçlar

1 1 Bu Antlaşmanın amacı gıda ve tarım için bitki kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir bir biçimde kullanılması ve sürdürülebilir tarım ve gıda güvenliği için Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ile uyumlu olarak bu kaynakların kullanımından elde edilen faydaların adil ve eşit bir şekilde paylaşımının sağlanmasıdır

1 2 Soz konusu amaçlara, bu Antlaşmanın Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Orgutu ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ile yakından ilişkilendirilmesi ile erişilecektir

Madde 2 - Terimlerin Kullanımı

Bu Antlaşmanın amaçları bakımından, aşağıdaki terimler karşılarında verilen anlamları taşıyacaktır Bu tanımlar mal ticaretini içermeyecek şekilde düşünülmüştür

"*In situ* muhafaza", ekosistemler ile doğal habitatların muhafazası ve türlerin canlı popülasyonlarının kendi doğal çevrelerinde, insan eliyle yetiştirilmiş veya kulture alınmış bitki

türlerinde ise, bunların diğerlerinden ayırt edici özelliklerini geliştirmiş oldukları çevrelerin idamesi ve iyileştirilmesi anlamına gelmektedir.

"*Ex situ* Muhafaza", gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının doğal ortamlarının dışında korunması anlamını taşımaktadır.

"Gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları", gıda ve tarım için gerçek veya potansiyel bir değer taşıyan bitki kökenli genetik materyal anlamına gelmektedir.

"Genetik Materyal", fonksiyonel kalıtım üniteleri içeren üreyebilen ve vegetatif üretim materyali dahil olmak üzere, her türlü bitki kökenli materyal anlamına gelmektedir.

"Çeşit", farklı üreme özelliği ile diğer nitelikleri bakımından bilinen en düşük düzeydeki tek bir botanik taksonda gruplanan bitki anlamına gelmektedir.

"*Ex situ* koleksiyon", doğal ortamının dışında muhafaza edilen gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları koleksiyonu anlamını taşımaktadır.

"Orijin Merkezi", kültüre alınmış veya yabancı bitki türlerinin ayırt edici özelliklerini ilk kazandığı coğrafi alan anlamına gelmektedir.

"Ürün Çeşitlilik Merkezi", ürün türlerinin *in situ* koşullarda yüksek düzeyde genetik çeşitlilik içerdiği coğrafi alan anlamına gelmektedir.

Madde 3 - Kapsam

İşbu Antlaşma Gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları ile ilgilidir.

BÖLÜM II - GENEL ŞARTLAR

Madde 4 - Genel Yükümlülükler

Antlaşmaya imza koyan her bir Taraf kanun, yönetmelik ve işlemlerinin işbu Antlaşmada belirtilen yükümlülüklerle uygun olmasını sağlayacaklardır.

Madde 5 - Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynaklarının Muhafazası, Surveyi, Toplanması, Karakterizasyonu, Değerlendirilmesi ve Dokümantasyonu

5. 1. Antlaşmaya imza koyan her bir Taraf, ulusal mevzuatlarına tabi olarak ve uygun durumlarda diğer Sözleşme Taraflarıyla işbirliğine giderek, aşağıda belirtilen hususlarda, gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının surveyi, korunması ve sürdürülebilir kullanımı için ortak bir yaklaşım geliştirecektir.

(a) Kullanma potansiyeli olan türler de dahil olmak üzere gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının surveyi, envanteri ve imkân dahilinde, maruz kaldıkları tehditlerin değerlendirmeye alınması;

(b) Gıda ve tarım bitki genetik kaynakları ve tehdit altındaki yada kullanma potansiyeli olan bitki genetik kaynakları ile ilgili bilgilerin bir araya getirilmesinin teşvik edilmesi;

(c) Çiftçilerin ve yerel toplulukların gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının çiftçi şartlarında yönetimi ve korunması çabalarının, elverdiği ölçüde, teşvik edilmesi ve desteklenmesi;

(d) Diğer faaliyetlerle birlikte, yerli ve yerel toplulukların gıda üretimi için ürünlerin yabancı akrabaları ve yabancı ürünlerin *in situ* muhafazasına yönelik çalışmalarının korunmuş alanlar da dahil olmak üzere teşvik edilmesi;

(e) Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını geliştirmek üzere, yeterli dokümantasyon, karakterizasyon, rejenerasyon ve değerlendirmesinin yapılmasını dikkate alarak, etkin ve sürdürülebilir bir *ex situ* muhafaza sisteminin

geliştirilmesi yönünde işbirliği yapılması ve bu amaçla teknoloji geliştirme ve uygun teknolojilerin transferinin teşvik edilmesi;

(f) Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının canlılık, genetik bütünlük ve çeşitlilik düzeyinin izlenmesi;

5.2. Sözleşme Tarafları, elverdiği ölçüde, gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının karşılaştıkları tehlikeleri en aza indirmek ya da, mümkün olması halinde, ortadan kaldırılması amacıyla gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 6 - Bitki Genetik Kaynaklarının Sürdürülebilir Kullanımı

6.1. Sözleşme Tarafları gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının sürdürülebilir ölçüde kullanımın teşvik edilmesi amacıyla uygun politikaları ve yasal önlemleri geliştirip uygulamaya koyacaklardır.

6.2. Gıda ve tarım için bitki gen kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı aşağıdaki önlemlerin alınmasını içerebilir;

(a) uygun olduğu ölçüde tarımsal biyolojik çeşitlilik ve diğer doğal kaynakların değerini arttıracak şekilde farklı çiftlik sistemlerinin idamesi ve geliştirilmesine yönelik tarımsal politikalar izlenmesi;

(b) faaliyetlerini özellikle hastalık, yabancı ot ile zararlılarla mücadelede toprak verimliliğini sürdürecektir şekilde ekolojik prensipler içinde yapan ve kendi çeşitlerini kullanarak çiftçilerin yararına yürütülen, tür içi ve türler arası çeşitliliği en üst düzeye çıkarmak suretiyle biyolojik çeşitliliği geliştirmeye ve muhafazaya yönelik araştırmaların teşvik edilmesi;

(c) özellikle gelişmekte olan ülkelerde çiftçilerin de katılımıyla bitki ıslah çalışmalarının teşvik edilmesi, marjinal alanlar da dahil olmak üzere, sosyal, ekonomik ve ekolojik koşullara uyumlu çeşitlerin geliştirilmesi için kapasitesinin artırılması;

(d) ürünlerin genetik tabanının genişletilmesi ve genetik çeşitliliğin çiftçilerin yararına artırılması;

(e) yerel ve yöreye adapte olmuş ürünlerin, çeşitlerin ve ihmal edilmiş türlerin kapsamlı bir biçimde kullanılmasının mümkün olduğu ölçüde teşvik edilmesi;

(f) dünya gıda üretiminin sürdürülebilir kalkınmaya uygun yönde daha fazla teşvikinin ve tarla ortamında farklı tür ve çeşitlerin yönetimi, korunması ve ürünün geniş kapsamlı olarak sürdürülebilir kullanımı ile ürün verimsizliği ve genetik erozyonu azaltılması için bitki yetiştirme ve tarımsal kalkınma arasında güçlü bir bağ oluşturulması için teşvik sağlanması;

(g) çeşitliliğin artırılması ve tohum dağıtımı ile ilgili olarak yetiştirme stratejileri ve yönetmeliklerinin incelenmesi ve uygun görülmesi halinde düzenlenmesi.

Madde 7 - Ulusal Taahhütler ve Uluslararası İşbirliği

7.1. Sözleşmeye imza koyan her bir Taraf, Madde 5 ve 6'da belirtilen faaliyetleri uygun olduğu ölçüde, tarım ve kırsal kalkınma politika ve programlarına dahil edecek ve gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için diğer Sözleşme Taraflarıyla doğrudan yada FAO veya diğer ilgili uluslararası kuruluşlar aracılığı ile işbirliği yapacaktır.

7.2. Uluslararası işbirliği özellikle aşağıdaki hususlarda olacaktır:

(a) Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı bakımından gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerde kapasite oluşturulması ve geliştirilmesi;

5414

28.10.2005

(b) Gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları ile ilgili bilgi ve teknolojiye uygun olarak, koruma, değerlendirme, dokümantasyon, genetik geliştirme, bitki yetiştiriciliği, tohum üretim ve paylaşımı konularında, Bolum IV' e uygun şekilde, uluslararası etkinliklerin artırılması,

(c) Bolum V' de belirtilen kurumsal düzenlemelerin yapılması ve geliştirilmesi, ve

(d) Madde 18' deki finansal stratejinin uygulanması

Madde 8 - Teknik Yardım

Sozleşme Tarafları bu Sozleşmenin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, tek taraflı olarak yada uluslararası kuruluşlar aracılığıyla özellikle gelişmekte olan ülkelere ya da ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelere olmak üzere Sozleşme Taraflarına teknik yardım sağlayacaktır

BÖLÜM III - ÇİFTÇİ HAKLARI

Madde 9 - Çiftçi Hakları

9 1 Sozleşme Tarafları özellikle menşei merkez ile ürün çeşitlilik merkezindeki yerel topluluklar ile dünyanın bütün bölgelerindeki çiftçilerin önemli ölçüde katkı sağladığını ve bütün dünyada gıda ve tarımsal üretimin temelini oluşturan bitki genetik kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için bu katkının devam edeceğini kabul etmektedir

9 2 Sozleşme Tarafları, gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları ile olan ilişkisinden dolayı, Çiftçi Haklarının hayata geçirilmesi sorumluluğunun ulusal hükümetlerde olduğu hususunda mutabıktırlar Gereksinim ve önceliklerine uygun olarak, Sozleşmeye imza koyan her bir Taraf ulusal mevzuatlarına tabi olarak ve uygun görüldüğü ölçüde, aşağıdakiler de dahil olmak üzere, Çiftçi Haklarını koruma altına almak ve teşvik etmek için onlemler alacaklardır

(a) Gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları konusunda geleneksel bilgilerin korunması,

(b) Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının kullanılmasından doğan yararların eşit olarak paylaşılması hakkı, ve

(c) Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili konularda ulusal düzeyde karar alma sürecine katılım hakkı

9 3 Bu maddede yer alan hiç bir hukum ulusal kanunlara tabi olarak ve uygun görüldüğü ölçüde, çiftçi tarafından ayrılmış tohum üretim materyalinin saklanması, kullanımı, değişimi, ticareti ve satışı ile ilgili olarak çiftçilerin sahip olduğu hakların kısıtlanması şeklinde yorumlanmayacaktır

KISIM IV - ÇOK TARAFLI ERİŞİM VE YARAR PAYLAŞIMI SİSTEMİ

Madde 10 - Çok Taraflı Erişim ve Yarar Paylaşımı Sistemi

10 1 Diğer Devletlerle olan ilişkilerde Sozleşme Tarafları, Devletlerin kendi tarım ve gıda bitki genetik kaynakları üzerindeki hükümlerle hakları olduğunu, erişim konusunda karar vermek de dahil olmak üzere, ulusal mevzuata uygun şekilde hükümetlerin yetkisi dahilinde olduğunu kabul etmektedir

10 2 Egemenlik haklarını kullanırken, Sozleşme Tarafları gerek gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına erişimi kolaylaştırmak gerekse bu kaynakların kullanımından doğan faydaların eşit ve adil bir biçimde paylaşımı için verimli, etkili ve şeffaf çok taraflı bir sistemin geliştirilmesi gerektiği üzerinde mutabıktırlar

Madde 11 - Çok Taraflı Sistemin Kapsamı

11 1 Madde 1' de belirtilen gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir bir biçimde kullanılması ile bu kaynakların kullanılmasından doğan yararların adil ve eşit bir biçimde paylaşımına ilişkin amaçlar bakımından, gıda güvenliği ve aralarındaki

karşılıklı bağıntıya uygun bir şekilde oluşturulan Çok Taraflı Sistem, Ek I' de liste halinde verilen gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarını içermektedir

11 2 Madde 11 1' de tanımlandırıldığı üzere, Çok Taraflı Sistem kamusal ağırlıklı olan ve Sozleşmenin Taraflarının kontrol ve yönetimindeki Ek I' de sıralanan bütün gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarını içermektedir Çok Taraflı Sistemin kapsamının mümkün olduğunca geniş tutulabilmesi amacıyla, Sozleşmenin Tarafları Ek I' de belirtilen diğer gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının Çok Taraflı Sisteme dahil edilebilmesi için gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarını elinde tutan diğer tarafların da katılması yonunde davet yapmaktadır

11 3 Sozleşmenin Tarafları, Ek I'de liste halinde verilen gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarını elinde tutan bütün gerçek ve tüzel şahısları bu gibi gıda ve tarım bitki kaynaklarının Çok Taraflı Sisteme dahil edilebilmesi için, yetki alanları içerisinde uygun onlemleri alma yonunde teşvikte bulunma konusunda mutabiktirlar

11 4 Sozleşmenin yururluluğe girmesinden itibaren iki yıl içerisinde, Yonetim Organi 11 3 paragrafta belirtilen gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının Çok Taraflı Sisteme dahil edilmesi konusunda sağlanan ilerlemeleri değerlendirmeye alacaktır Bu değerlendirmenin ardından, Yonetim Organi'da ve tarım bitki genetik kaynaklarını Çok Yonlu Sisteme dahil ettirmeyen paragraf 11 3' de adı geçen gerçek ve tüzel kişilere ulaşılması gerekıp gerekmediği ya da uygun goreceği diğer onlemlerin alınması gerekıp gerekmediğine karar verecektir

11 5 Çok Taraflı Sistem Madde 15 1 (a)'da belirtildiği üzere, Uluslararası Tarımsal Araştırmalar Danışma Grubu'na bağlı Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri ve diğer uluslararası kuruluşların ellerinde bulunan *ex situ* koleksiyonlarının, Madde 15 5'e uygun olarak bir araya getirdiği ve Ek I' de liste halinde verilen gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarını da kapsayacaktır

Madde 12 - Çok Taraflı Sistem İçerisinde Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynaklarına Erişiminin Kolaylaştırılması

12 1 Sozleşmenin Tarafları Madde 11' de belirtilen gıda ve tarım bitki kaynaklarına Çok Taraflı Sistem içerisinde erişiminin kolaylaştırılmasının işbu Sozleşmede ongorulen şartlara uygun olarak yapılacağı konusunda mutabik kalmışlardır

12 2 Sozleşme Tarafları Çok Taraflı Sistem aracılığıyla, diğer Sozleşme Tarafları'na erişim sağlanması için gerekli yasal veya diğer uygun onlemleri alma konusunda anlaşmış bulunmaktadır Bu bağlamda, Madde 14 4'de ongorulen şartlara tabi olarak, herhangi bir Sozleşme Tarafının yargı yetkisi altında olan gerçek ya da tüzel kişilere de erişim sağlanacaktır

12 3 Erişim aşağıdaki şartlara uygun olarak sağlanacaktır

(a) Erişim yalnızca kimyasal, farmakolojik ve / veya beslenmeyle ilgili olmayan sanayi kullanımını hariç olmak kaydıyla, gıda ve tarım için araştırma, ıslah ve eğitime yönelik kullanım ve muhafazaya yönelik olacaktır Çok amaçlı olarak kullanılabilen ürünlerde (gıda ve gıda dışı), bu ürünlerin gıda güvenliği bakımından sahip oldukları önem Çok Taraflı Sisteme dahil edilmesi ve kolaylıkla erişim sağlanabilmesi için belirleyici olmalıdır,

(b) Erişim kısa süre içerisinde, bireysel erişimlerin izlenmesine gerek kalmaksızın bedelsiz olarak sağlanmalı veya bir bedel istenecekse, asgari maliyeti aşmamalıdır,

(c) Eldeki tüm pasaport verileri ilgili kanuna tabi olarak, beraberindeki diğer bütün gizliliği olmayan bilgiler soz konusu gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları ile birlikte verilmelidir

(d) Alıcı, Çok Taraflı Sistem içerisinde belirlenen biçimde, fikri mülkiyet veya gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları veya gen parçalarına ya da elemanlarına erişimi sınırlandırılan diğer haklar için talepte bulunamayacaktır. Alıcı, materyalin Çok Taraflı Sistemden sağlanan şekli ile, gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları veya bunların genetik parçaları veya öğeleri üzerinde erişimi sınırlayacak şekilde fikri mülkiyet hakları veya diğer haklar için talepte bulunamayacaktır;

(e) Geliştirilmekte olan gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına erişim konusunda yetki, çiftçiler tarafından geliştirilenler de dahil olmak üzere, geliştirme dönemi boyunca bu işlemi yapanlarda olacaktır;

(f) Fikri mülkiyet ya da diğer telif hakları ile koruma altına alınmış olan gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına erişim, uluslararası anlaşmalara ve diğer ilgili ulusal kanunlara uygun olacaktır;

(g) Çok Taraflı Sistem içerisinde temin edilen ve muhafazaya alınan gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları, bu Antlaşmanın hükümlerine bağlı olarak, Çok Taraflı Sisteme verilmek üzere alıcısı tarafından hazır bulundurulmaya devam edilecektir; ve

(h) Sözleşmenin tarafları, bu maddede öngörülen diğer şartlara hâlel getirmeksizin, *in situ* koşullarda bulunan gıda ve tarım için bitki gen kaynaklarına erişimin, ulusal mevzuata uygun olarak veya böyle bir mevzuatın olmaması halinde, Yönetim Organı tarafından belirlenen standartlara uygun olarak sağlanması konusunda mutabıktırlar.

12.4. Bu bağlamda, yukarıdaki Madde 12.2 ve 12.3'e uygun olarak sağlanan erişim kolaylığı Yönetim Organı tarafından yürütülecek olan ve bu Antlaşmada yer alan 12.3a, d ve g maddeleri ile birlikte Madde 13.2 (ii)'de öngörülen yararların paylaşımına ilişkin şartlar ve Antlaşmanın diğer ilgili maddelerini içeren standart Materyal Transfer Anlaşmasına (MTA) uygun olacak, Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına erişim şartı MTA şartlarının bu kaynakların bir başka şahıs ya da şirkete devrini ya da gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının sonraki devirlerini olası kılan şartı uygulanacaktır.

12.5. Sözleşme Tarafları MTA ile üstlenilen yükümlülüğün yalnızca MTA'nı düzenleyen taraflar arasında olduğunu kabul ederek, MTA'ndan kaynaklanan sözleşmeye dayalı anlaşmazlıklarda yasal sistem çerçevesinde, gerekli yasal şartları karşılayan müracaatlar için bir fırsat sağlayacaklardır.

12.6. Sözleşme Tarafları olağanüstü afet durumlarında, tarımsal sistemin tekrar kurulmasına katkı sağlamak amacıyla, afet koordinasyon organları ile işbirliğine giderek Çok Taraflı Sistem içerisindeki gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına erişim kolaylığı sağlamayı kabul etmektedir.

Madde 13 - Çok Taraflı Sistemde Yarar Paylaşımı

13. 1. Sözleşme Tarafları Çok Taraflı Sistem içerisinde yer alan gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları için sağlanan erişim kolaylığının Çok Taraflı Sistem için başlı başına bir fayda sağladığını kabul etmekle birlikte bundan dolayı elde edilen faydanın bu Maddedeki şartlara uygun olarak eşit ve adil bir biçimde paylaşılacağı hususunda mutabıktırlar.

13.2. Sözleşme Tarafları, Çok Taraflı Sistem içerisinde yer alan Gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının ticari kullanımı da dahil olmak üzere kullanımından kaynaklanan faydaların Küresel Eylem Planındaki öncelikli faaliyet alanlarını dikkate alarak Yönetim Organı rehberliğinde, bilgiye erişim, bilgi alışverişi, teknolojik erişim ve transfer, kapasite geliştirme ve ticari etkinliklerden dolayı faydaların paylaşımı gibi aşağıda sıralanan

mekanizmalar içerisinde eşit ve adil bir biçimde paylaşılması hususunda mutabakat sağlamışlardır:

(a) Bilgi Alışverişi

Sözleşme Tarafları Çok Taraflı Sistem içerisinde yer alan gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının diğer konularla birlikte karakterizasyonu, değerlendirilmesi ve kullanımı işleriyle ilgili katalog ve envanterler, teknolojik bilgiler, teknik, bilimsel ve sosyoekonomik araştırmaların sonuçlarını içeren bilgileri hazır etmeyi kabul etmektedirler. Bu gibi bilgiler geçerli kanun ve ulusal düzeyde tanınan yetkilere tabi olarak gizli olmaması durumunda vermek üzere hazır edilecektir. Bu bilgiler Madde 17' de üzerinde durulan bilgi sistemi aracılığı ile Sözleşmenin bütün taraflarına verilecektir.

(b) Teknolojiye erişim ve teknoloji transferi

(i) Sözleşme Tarafları Çok Taraflı Sistem içerisinde yer alan gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının muhafazası, karakterizasyonu, değerlendirilmesi ve kullanımı ile ilgili teknolojilerini vermek ve/veya erişim kolaylığı sağlamayı taahhüt ederler. Bazı teknolojilerin yalnızca genetik materyal ile transfer edilebileceğinden, Sözleşmenin Tarafları Madde 12'de yer alan şartlara uygun olarak, Çok Taraflı Sistem içerisinde yer alan gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının kullanımı ile geliştirilen bu gibi teknoloji ve genetik materyale erişim kolaylığı ile gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının kullanımıyla geliştirilmiş çeşitler ile genetik materyali sağlayacaktır. Bu teknolojilere erişim, geliştirilmiş çeşit ve genetik materyale erişim bir taraftan mülkiyet hakları ile uygulanabilir ise erişimle ilgili kanunlara saygı gösterilirken diğer taraftan da ulusal kapasitelerine uygun olacak şekilde sağlanacak ve/veya kolaylaştırılacaktır.

(ii) Özellikle gelişmekte olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerde teknoloji transferi gıda ve tarım için bitki gen kaynaklarının kullanımı üzerinde faaliyette bulunan ürün bazlı gruplar, araştırma ve geliştirmeye dayalı bütün ortaklıklar ve alınan materyal ile ilgili olarak kurulan ticari ortak girişimler, insan kaynaklarının geliştirilmesi ve etkin araştırma tesislerinin kurulması, yönetimi ve katılımıyla bir dizi önlemler alınarak yapılacaktır.

(iii) Gelişmekte olan ülkeler ile özellikle az gelişmiş ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerde, yukarıda (i) ve (ii) bentlerinde belirtilen teknoloji transferi ve erişim işlemleri, fikri mülkiyet hakları ile korunanlar da dahil olmak üzere, Çok Taraflı Sistem içerisinde araştırma ve geliştirmeye dayalı ortaklıklar kanalıyla üzerinde mutabık kalınan imtiyazlar ve tercihi koşullar dahil olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerle, az gelişmiş ülkeler ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerde bu teknolojilerin muhafaza maksatlı kullanılması durumunda çiftçilerin yararına en adil ve en uygun şartlarda sağlanacak ve / veya kolaylaştırılacaktır. Söz konusu transfer ve erişim fikri mülkiyet haklarının yeterli ve etkin bir biçimde korunması yönünde uyumlu olan ve bu hakları tanıyan hükümlere göre yapılacaktır.

(c) Kapasite oluşturma

Plan ve programlarında gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının geliştirilmesine yönelik öncelikleri bulunan gelişmekte olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin ihtiyaçları göz önüne alınarak, Sözleşme Tarafları, Çok Taraflı Sistem kapsamında bulunan bu gibi gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları bakımından aşağıdaki hususlara öncelik verecektir; (i) bilimsel ve teknik eğitim programları ile gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının muhafazası ve sürdürülebilir bir biçimde kullanılmasına ilişkin eğitimlerin geliştirilmesi ve / veya güçlendirilmesi, (ii) gelişmekte olan ülkelerle ekonomileri geçiş

5414

28.10.2005

surecinde olan ulkelerde gıda ve tarım için bitki gen kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için tesislerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi, ve (ii) öncelikle ve mümkün olan yerlerde gelişmekte olan ülkelerle ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerdeki kurumlarla işbirliğine giderek mümkün olduğu ölçüde bilimsel araştırmaların yapılması ve gerek duydukları alanlarda bu gibi araştırmalar için kapasitelerinin geliştirilmesi

(d) Ticarileştirmede parasal ve diğer yararların paylaşımı

(i) Sozleşme Tarafları Çok Taraflı Sistem kapsamında, araştırma ve teknolojik kalkınma alanlarında gelişmekte olan ülkelerle ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerdeki özel sektör de dahil olmak üzere ortaklık ya da işbirliği sağlayarak bu Maddede belirtilen alanlarda kamu ve özel sektörün katılımıyla ticarı faydaların paylaşımını sağlamak amacıyla onlemler almayı kabul etmektedir

(ii) Sozleşme Tarafları, Çok Taraflı Sistemden temin edilen bir materyal içeren gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının kullanımı sonucu ticarı bir ürün geliştiren alıcının, Madde 19 3F'de belirtildiği üzere mekanizmaya ödeme yapacağını, urunun ticarileşmesinden doğacak yararın eşit bir şekilde paylaşılacağını, böyle bir urunun daha ileri araştırmalar yapmak üzere başkalarına verilmesi durumu bundan hariç tutulmak kaydıyla, ürünü ticarileştiren alıcının ödeme yapması yonunde teşvik edilmesi hususlarını içeren hukumleri standart MTA dahil etmeyi kabul ederler

Yonetim Organi, ilk toplantısında ticarı uygulamalara paralel olarak odemenin şekli, düzeyi ve biçimini belirleyecektir Yonetim Organi bu gibi bir urunun ticaretini yapan muhtelif kategorilerdeki alıcıların farklı düzeylerde odemede bulunmasına karar verebilecek, ayrıca ihtiyaç durumunda gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş sürecinde bulunan ülkelerdeki küçük çiftçilerin bu odemelerden muaf tutulması yonunde karar alabilecektir Yonetim Organi zaman zaman faydaların adil ve eşit olarak dağıtılmasının sağlanması için ödeme düzeylerini incelemeye alacak ve bu Antlaşmanın yururluğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde söz konusu urunun daha fazla araştırma ve üretim yapılması için diğerlerine herhangi bir kısıtlama getirmeksizin ticaretinin yapılması durumunda MTA'ndaki zorunlu ödeme şartlarının uygulanıp uygulanmayacağı konusunu da değerlendirecektir

13 3 Sozleşme Tarafları gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının Çok Taraflı Sistem kapsamında kullanılmasından kaynaklanan faydaların, bu gibi gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarını muhafaza eden ve sürdürülebilir biçimde kullanan özellikle gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş sürecindekiler olmak üzere tüm ülkelerin çiftçilerine, doğrudan ve dolaylı olarak öncelikle gitmesi gerektiğini kabul ederler

13 4 Yonetim Organi ilk toplantısında özel gereksinimleri olan ve/veya Çok Taraflı Sistem içerisinde gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının çeşitliliğine katkı sağlayan gelişmekte olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerde gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının muhafazası amacıyla, Madde 18'de belirtilen finans stratejisi ile ilgili özel yardım politika ve kriterlerini ele alacaktır

13 5 Sozleşme Tarafları özellikle gelişmekte olan ülkelerle ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin Kuresel Eylem Planını bir butun olarak uygulayabilme kabiliyetlerinin bu Maddedeki şartlar ve Madde 18'deki finansman stratejisi ile ilgili şartların tam anlamıyla uygulanmasına bağlı olduğunu gormektedirler

13 6 Sozleşme Tarafları gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarından yararlanan gıda işleme sanayininin Çok Taraflı Sisteme katkı sağlayacağını teslim etmekle birlikte gönüllü bir yarar paylaşım stratejisi modeli üzerinde duracaklardır

5414

KISIM V - DESTEKLEYİCİ UNSURLAR**Madde 14 - Küresel Eylem Planı**

Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Küresel Eylem Planı'nın rolunun bu Sözleşme için önemli olduğunu tanıyarak, Madde 13'un hükümlerini dikkate alarak, diğer konular yanında, kapasite tesisi, teknoloji transferi ve bilgi alış veriş için uyumlu bir çerçeve sağlamak amacıyla, ulusal eylemler ve uygun olduğu durumlarda, uluslar arası işbirliği kanallarını da içine alacak şekilde, Sözleşme Tarafları Küresel Eylem Planı'nın sonuç verici uygulamalarını gerçekleştirmelidirler

Madde 15 - Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubun- Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezlerinin ve Diğer Uluslararası Kuruluşlar Tarafından Sahip Olunan Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynaklarının Yeri Dışında Muhafaza Edilen Koleksiyonları

15.1 Sözleşme Tarafları, Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışman Grubu (CGIAR)-Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezlerinin (IARCs) güvenle elinde bulundurduğu gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının yeri dışında muhafaza edilen koleksiyonlarının bu sözleşme için önemini farkındadırlar. Sözleşme Tarafları böyle yeri dışında muhafaza edilen koleksiyonlarla ilgili olarak, Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezlerini aşağıdaki hüküm ve şartlara uygun olarak Yönetim Organları ile anlaşma yapmaya çağırılmaktadır

(a) Ek 1'de liste halinde verilen ve Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezlerin elinde bulunan gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları, bu Sözleşmenin IV Kısımında yer alan şartlara uygun olarak hazır bulundurulacaktır

(b) Bu Sözleşmenin Ek 1'inde listelenenlerden farklı olan ve bu sözleşmenin yururluğuna girmesinden önce toplanan ve Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri tarafından elinde bulundurulan gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri ile Gıda ve Tarım Orgutu arasında yapılan anlaşmalar uyarınca geçerli olan Materyal Transfer Anlaşması şartlarına uygun olarak hazır bulundurulacaktır. Söz konusu

Materyal Transfer Anlaşması, bu Sözleşmenin ilgili şartları ile özellikle 12 ve 13 Maddeleri uyarınca aşağıdaki koşullara tabi olarak Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri ile görüşülmek suretiyle Yönetim Organı tarafından düzenli olarak yapılan ikinci oturumdan sonraya kalmadan değiştirilecektir

(i) Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri, Yönetim Organı tarafından hazırlanan çizelgeye göre kayıtlara giren Materyal Transfer Anlaşması'nı Yönetim Organı'na bildirecektir,

(ii) Topraklarında *in situ* şartlarından (doğadan) toplanmış gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları olan Sözleşme Tarafları'na, talepleri halinde, Materyal Transfer Anlaşması olmaksızın, toplanan gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının örnekleri verilecektir,

(iii) Ulusal ve bölgesel programlarında, muhafazasında ve sürdürülebilir kullanımında sorun olan gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları olan gelişmekte olan ülkeler ve ekonomisi geçiş sürecinde olan ülkelere mahsus olmak üzere ve özellikle çeşitlilik merkezlerine ve az gelişmiş ülkelere, Madde 19 3f'de belirtilen mekanizmaya uyan durumlarda, yukarıda bahsedilen Materyal Transfer Anlaşması kapsamında doğacak faydalar uygulanacaktır,

(iv) Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri, Materyal Transfer Anlaşması'nda ileri sürülen koşullara etkin bir biçimde uyulmasını teminen kendi yetki alanları içerisinde uygun

5414

28.10.2005

onlemleri alacaklar ve uygun gorulmeyen kosullari vakit gecirmeksizin Yonetim Organi'na bildirecektir,

(c) Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri, bu Sozleşmede ongorulen sartlara tabi olarak, ellerinde bulundurduklari *ex situ* koleksiyonlarla ilgili politik rehberlik saglayan Yonetim Organi'nin sahip olduğu yetkileri tanımaktadır

(d) *Ex situ* koleksiyonların içinde tutulduğu bilimsel ve teknik olanaklar, ozellikle Gıda ve Tarım Orgutu-Gıda ve Tarım Genetik Kaynakları Komisyonu tarafından belirlenen Gen Bankası Standartları olmak uzere, bu *ex situ* koleksiyonların uluslararası duzeyde kabul gormuş standartlara uygun olarak yonetimini ve idaresini taahhut eden Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri'nin yetkisinde kalacaktır

(e) Tarımsal Araştırma Merkezleri tarafından yapılan talep uzere, Sekreteryaya uygun gorulen teknik desteği saglayacaktır

(f) Sekreteryaya bu Madde kapsamında yer alan malzemenin koruma altına alınması ve değişimi ile ilgili konularda yapılan butun faaliyetleri doğrudan inceleme ve tesislere girme hakkına her zaman sahip olacaktır

(g) Eğer Tarımsal Araştırma Merkezleri tarafından tutulan ve dışarıdan elde edilen bu kaynakların duzenli olarak bakımı engellenirse ya da bu konuda mucbir sebep gibi nedenlerden dolayi herhangi bir şekilde tehdit soz konusu ise, Sekreteryaya, ev sahibi ulkenin onayıyla, mumkun olduğu ölçude bu kaynakların tahliyesi ya da başka bir yere nakli konusunda yardımcı olacaktır

15 2 Sozleşme Tarafları, bu Sozleşmeye uygun olarak Yonetim Organi ile anlaşma yapan Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu'na bağlı Tarımsal Araştırma Merkezleri'ne Çok Taraflı Sistem çerçevesinde Ek 1'de verilen gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına erişim kolaylığı saglanacaktır Sozleşme Taraflarının isteği uzere, bu Merkezler Sekreteryaya tarafından kayıdı tutulan bir Tarımsal Araştırma Merkezleri'nin listeye dahil edilecektir

15 3 İşbu Sozleşmenin yururluğe girmesinden sonra Tarımsal Araştırma Merkezleri tarafından alınan ve koruma altında tutulan Ek-1 'de verilenlerin dışındaki materyal, Biyolojik Çeşitlilik Sozleşmesi ya da yururlukteki diğer kanunlara uygun olarak materyali alan Tarımsal Araştırma Merkezleri ile bu kaynakların menşei olan ulke veya bu kaynaklara sahip olan ulke arasında karşılıklı olarak mutabık kalınan esaslara gore erişim için hazır bulundurulacaktır

15 4 Sozleşme Tarafları Yonetim Organi ile anlaşma imzalayan Tarımsal Araştırma Merkezleri'ne, Tarımsal Araştırma Merkezleri'nin etkinlikleri ve yuruttukleri programlar için önem arz eden ve Ek 1' de yer almayan gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına, karşılıklı olarak varılan mutabakatın esaslarına gore erişim saglamaya teşvik edilirler

15 5 Yonetim Organi diğer ilgili uluslararası kuruluşlarla bu Maddede ongorulen amaçlar için anlaşmalar tesis etmeye çaba gosterecektir

Madde 16 - Uluslararası Bitki Genetik Kaynakları Ağı

16 1 Uluslararası gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları şebekesindeki mevcut işbirliği, gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarına dair amaçlara butunuyule ulaşılmaları bakımından bu Sozleşmede ongorulen sartlara uygun olarak mevcut duzenlemeler esasında, teşvik edilecek veya geliştirilecektir

16 2 Sozleşme Tarafları devlet, özel, hukümet dışı, araştırma, üretim ve diğer kuruluşlar dahil olmak uzere ilgili butun kuruluşları gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları ağına katılmaya uygun olduğu ölçude teşvik edecektir

Madde 17 - Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynakları Küresel Bilgi Sistemi

17 1 Gıda ve tarım için bitki genetik kaynakları hakkındaki bilgileri bütün Sozleşme Taraflarına hazır hale getirerek yapılacak bilgi değişimlerinin yararların paylaşımına katkıda bulunacağı umudu ile, Sozleşme Tarafları, tarım için bitki genetik kaynakları ile ilgili bilimsel, teknik ve çevresel konularda bilgi alış verişini kolaylaştırmak amacıyla, mevcut bilgi sistemlerine dayalı olarak küresel bir bilgi sistemi geliştirmek ve güçlendirmek için işbirliği yapacaklardır Küresel bilgi sisteminin geliştirilmesinde Biyolojik Çeşitlilik Sozleşmesi Bilgi Değişim Mekanizması ile işbirliği araştırılacaktır

17 2 Sozleşmenin Taraflarından yapılan bildirim dayalı olarak, malzemenin emniyetli bir biçimde korunması bakımından gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının etkili bir biçimde bakımını tehdit eden durumlar konusunda erken uyarı sağlanacaktır

17 3 Sozleşmenin Tarafları, Madde 14' de belirtilen Küresel Eylem Planının yürütülmesi ve guncelleştirilmesi amacıyla dünya Üzerindeki gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının durumunun periyodik olarak değerlendirilmesinde Gıda ve Tarım Orgutu-Gıda ve Tarım Genetik Kaynakları Komisyonu ile işbirliği yapacaktır

KISIM VI - MALİ ŞARTLAR**Madde 18 - Mali Kaynaklar**

18 1 Sozleşme Tarafları bu Maddede ongorülen şartlara uygun olarak, bu Sozleşmenin uygulanması amacıyla bir finansman stratejisi belirleyecektir

18 2 Finansman stratejisinin amacı bu Sozleşme çerçevesinde yürütülecek olan faaliyetlerin mali kaynaklarının uygunluğunu, şeffaflığını, etkinliğini ve verimliliğini sağlamaktır

18 3 Özellikle gelişmekte olan ülkelerde ve ekonomik bakımdan geçiş sürecini yaşayan ülkelerde öncelik taşıyan etkinlikler, planlar ve programlar için kaynak yönlendirmek amacıyla ve Küresel Eylem Planı göz önünde tutularak, Yönetim Organı bu finansman için periyodik olarak bir hedef belirleyecektir

18 4 Bu finansman stratejisi uyarınca,

(a) Sozleşme Tarafları, işbu Sozleşme çerçevesinde yer alan plan ve programların uygulanması için önceden belirlenen ve kabul görmüş olan kaynak tahsisatının etkili ve dikkatli bir biçimde kullanımını sağlamak için uluslararası mekanizmaların, finansman kuruluşlarının ve kurumların Yönetim Organları arasında gerekli ve uygun görülen bütün onlemleri alacaklardır

(b) İşbu Antlaşma çerçevesinde ustlenmiş oldukları yukumlulukları etkili bir biçimde uygulayacak olan gelişmekte olan ülkeler ya da ekonomik açıdan geçiş süreci yaşayan ülkeler konumundaki Sozleşme Tarafları, bu Maddede belirtilen kaynakların, özellikle gelişmiş ülkeler tarafından sağlanan, fiili odenek tahsisatlarına bağımlı kalacaklardır Gelişmekte olan ülke ya da ekonomisi geçiş sürecinde olan ülke konumundaki Sozleşme Tarafları, gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarında kapasite oluşturulmasında, kendi plan ve programlarında uygun olarak belirlenen önceliklere uyacaklardır

(c) Gelişmiş ülke ya da gelişmekte olan ülke ile ekonomik açıdan geçiş sürecinde olan ülke statusundeki Sozleşme Tarafları tek taraflı, bölgesel ve çok taraflı kanallarla bu Sozleşmenin yürütülmesi için finans sağlayacaklardır Bu kanallar Madde 19 3 f de belirtilen mekanizmayı içerecektir

(d) Sozleşmeye imza koyan her bir Taraf ulusal kapasiteleri ve mali kaynaklarına uygun olarak gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir bir biçimde

5414

28.10.2005

kullanılması için ulusal düzeyde yürütülecek faaliyetlere malî kaynak sağlamayı ve bu kaynakları taahhüt etmeyi kabul ederler Sağlanan malî kaynaklar bu Sözleşmeye uygunsuz bir biçimde, özellikle malların uluslararası ticaretiyle ilgili alanlarda, kullanılmayacaktır

(e) Sözleşme Tarafları Madde 13 2'den doğan faydaların finansman stratejisinin bir parçasını oluşturduğunu kabul ederler

(f) Gonullu katkı, Madde 13'de ongorulen şartlar dikkate alınarak, Sözleşmeye Taraf olan ülkelerdeki özel sektör, hükümet dışı kuruluşlar ve diğer kaynaklardan sağlanabilir Sözleşme Tarafları, bu gibi katkıların teşvik edilmesinin Yönetim Organi tarafından bir strateji modeli olarak değerlendireceği hususunu kabul ederler

18 5 Sözleşme Tarafları, gelişmekte olan ülkelerde ve özellikle az gelişmiş ülkeler ve ekonomisi geçiş sürecinde olan ülkelerde gıda ve tarım genetik kaynaklarını muhafaza eden ve sürdürülebilir olarak kullanan çiftçiler için kabul edilmiş plan ve programların uygulanmasına öncelik verileceğini kabul ederler

KISIM VII - KURUMSAL ŞARTLAR

Madde 19 - Yönetim Organi

19 1 Bu vesileyle bu Antlaşma için, Sözleşme Taraflarının tamamından ibaret olan bir Yönetim Organi oluşturulmuştur

19 2 Belli başlı konularda bir karara varmak için oybirliği dışında bir başka yöntem olmadıkça Yönetim Organının bütün kararları oybirliği ile alınacaktır, ancak Madde 23 ve 24'le ilgili olarak darıma oybirliği gerekli olacaktır

19 3 Yönetim Organi görevleri, özellikle aşağıdaki konularda, bu Antlaşmanın tam uygulanmasını teşvik etmek olacaktır,

(a) Bu Antlaşmanın uygulanması için, özellikle Çok Taraflı Sistemin işletilmesi için, izleme amacıyla politika yönlendirme ve rehberlik sağlama ve gerekli durumlarda benzer tavsiyeleri benimseme,

(b) Bu Antlaşmanın uygulanması için plan ve programların kabulü,

(c) Madde 18' de ongorulen şartlara uygun olarak, bu Antlaşma uygulanması için finansman stratejisinin ilk oturumda kabulü ve periyodik olarak incelenmesi,

(d) Bu Antlaşmanın bütçesinin kabulü,

(e) Gerekli kaynakların ne derece uygun olduğuna bakılarak, ihtiyaç duyulması halinde yan kuruluşların oluşturulması ve bu yan kuruluşların yapısının ve görevlerinin belirlenmesi,

(f) Bu Antlaşmanın hayata geçirilmesi amacıyla gerekli olan finansman kaynaklarının alımı ve kullanımı için, gerektiğinde Vakıf Hesabı gibi uygun mekanizmaların elverdiği ölçülerde kurulması,

(g) Sözleşme Taraflarının finans stratejilerine katılımı dahil bu Antlaşmanın kapsadığı konularda, özellikle Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi Taraflar Konferansını içine alacak şekilde, diğer ilgili uluslararası kuruluşlar ve sözleşme organları ile işbirliği tesis etmek ve işbirliğini sürdürmek,

(h) Madde 23' de ongorulen şartlara uygun olarak bu Antlaşma yapılabilecek değişiklikleri elverdiği ölçüde değerlendirmeye almak ve uygulamak,

(ı) Madde 24'de ongorulen şartlara uygun olarak, bu Antlaşmanın eklerinde yapılabilecek değişiklikleri elverdiği ölçüde, değerlendirmeye almak ve uygulamak,

j) Madde 13 ve 18'e atfen gonullu olarak yapılabilecek katkıları teşvik etmek amacıyla bir strateji modeli geliştirmek,

5414

28.10.2005

(k) Bu Antlaşmanın amaçlarını yerine getirmek için gerekli olabilecek benzer diğer görevleri yerine getirmek,

(l) Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi Taraflar Konferansı ve diğer ilgili uluslararası kuruluşlar ve sözleşme organlarının aldığı ilgili kararları kayıt altına almak,

(m) Bu Antlaşmanın uygulanmasıyla ilgili konularda Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi Taraflar Konferansı ve diğer ilgili uluslararası kuruluşlar ve sözleşme organlarını elverdiği ölçüde bilgilendirmek, ve

(n) Madde 15 altındaki Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezleri ve diğer uluslararası kuruluşlarla yapılan anlaşma metinlerini ve madde 15' de bahsedilen Materyal Transfer Anlaşma'larını incelemek ve değişiklik yapmak

19 4 Madde 19 6'ya tabi olarak, Antlaşmaya imza koyan her bir Tarafın tek bir oyu olacak ve Yönetim Organı oturumlarında bir temsilci ile temsil edilecek ve temsilciye alternatif temsilci, uzmanlar ve danışmanlar eşlik edebilecektir Yönetim Organı tarafından yürütülen işlemlerde alternatif temsilci, uzmanlar ve danışmanlar yer alabilecek, ancak delegasyonun yerine tam olarak yetkilendirilmiş olmaları dışında, oy kullanmayacaklardır

19 5 Birleşmiş Milletler, uzman kuruluşları ve Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu ile Bu Antlaşmaya imza koymayan herhangi bir devlet Yönetim Organı tarafından yürütülecek oturumlara gözlemci sıfatıyla katılabilecektir Gerek devlet kuruluşu olsun gerekse hükümet dışı kuruluş olsun, Yönetim Organı oturumlarına gözlemci olarak katılmak istediğini bildiren gıda ve tarım için bitki genetik kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda yeterliliği olan diğer organ yada kuruluş Antlaşmaya imza koyan ülkelerin en az üçte biri tarafından bir itirazda bulunulmadıkça, oturuma katılımı kabul edilebilecektir Gözlemcilerin kabul edilmesi ve katılımı Yönetim Organı tarafından kabul edilen Prosedur Kurallarına tabi olacaktır

19 6 Antlaşmaya taraf olan Gıda ve Tarım Orgutu Uye Kuruluşu ile bu Kuruluşa uye olan ve Antlaşmaya Taraf olan devletler üyelik haklarını kullanacaklar ve üzerinde gerekli değişiklik yapılmış halıyla Gıda ve Tarım Orgutu Genel Kuralları ve Tuzuğune uygun olarak üyelik yukumluluklarını yerine getireceklerdir

19 7 Yönetim Organı bu Antlaşmayı tutarlı olmayan Prosedur Kuralları ve mali kuralları elverdiği ölçüde değiştirebilecek ve uygulamaya koyabilecektir

19 8 Yönetim Organının herhangi bir oturumda yeterli sayıyı oluşturmak için, delegelerin mevcut sayısının Antlaşma Taraflarını çoğunlukla temsil ediyor olması gerekli olacaktır

19 9 Yönetim Organı düzenli olarak her iki yılda bir en az bir oturum düzenleyecektir Bu oturumlar mümkün olduğu ölçüde, Gıda ve Tarım Genetik Kaynakları Komisyonu'nun düzenli oturumları ile ardarda düzenlenmelidir

19 10 Yönetim Organı'nın özel oturumları, Yönetim Organı tarafından uygun gorulen başka bir zamanda, ya da Sözleşmeye Taraf olan ülkelerin en az üçte biri tarafından desteklenen bir talep olması koşuluyla, Sözleşme Taraflarının yazılı talebi üzerine düzenlenecektir

19 11 Yönetim Organı Prosedur Kurallarına uygun olarak Başkan ve Başkan Yardımcılarını (Bundan boyle "Buro" olarak anılacaktır) seçecektir

Madde 20 - Sekreter

20 1 Yönetim Organı'nın sekreteri Yetkili Makamın onayı ile Gıda ve Tarım Orgutu Genel Mudurluğu tarafından belirlenecektir Sekreter gerek duyulduğu ölçüde ongorulen personel yardımı alacaktır

5414

28.10.2005

20 2 Sekreter aşağıdaki görevleri yerine getirecektir

(a) Yönetim Organı ve oluşturulabilecek yan kuruluşların oturumları için düzenleme ve idari destek sağlamak,

(b) Yönetim Organı'nın yürütmeyi düşündüğü özel görevler de dahil olmak üzere, bu görevlerin yerine getirilmesinde Yönetim Organı'na yardımcı olmak,

(c) Faaliyetleri Yönetim Organına rapor etmek,

20 3 Sekreter Antlaşmanın bütün Tarafları ve Genel Müdür ile iletişim kuracaktır

(a) Hayata geçirileceği altmış günlük süre içerisinde Yönetim Organı tarafından alınan kararlar,

(b) Antlaşmanın şartlarına uygun olarak Sözleşme Taraflarının eline geçen bilgiler

20 4 Sekreter, Yönetim Organı oturumları için dokümanları Birleşmiş Milletlerin altı dilinde hazır edecektir

20 5 Sekreter Antlaşmanın amaçlarına ulaşması için, özellikle Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi Sekreteryası dahil olmak üzere diğer kuruluşlar ve sözleşme organları ile işbirliği yapacaktır

Madde 21 - Uyum

Yönetim Organı ilk oturumda, bu Antlaşmada ongorülen şartlara uyumun sağlanması için ve uyumsuz konuların çözümü için butuncul ve etkin prosedurleri ve işlemsel mekanizmaları dikkate alacak ve onaylayacaktır Bu prosedür ve mekanizmalar özellikle gelişmekte olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerde, gerek duyulduğunda, yasal konularda danışmanlık ve yardım da dahil olmak üzere, tavsiye veya yardımların sunulması ve izlemeye alınmasını içerecektir

Madde 22 - Anlaşmazlıkların Çözülmesi

22 1 İşbu Antlaşmanın yorumlanması veya uygulanmasıyla ilgili olarak Sözleşme Tarafları arasında çıkabilecek herhangi bir anlaşmazlık olması durumunda, taraflar bu anlaşmazlıkları görüşmeler yoluyla çözüme kavuşturmak için her türlü çabayı gösterecektir

22 2 Eğer ilgili taraflar anlaşmazlığı görüşmelerde bulunarak çözüme kavuşturamazlarsa, üçüncü tarafın aracılığını ve ıyı niyetli yaklaşımını birlikte isteyebilirler

22 3 İşbu Antlaşmanın herhangi bir zamanda tasdıkı, kabulü, onaylanması veya muvafakat verilmesi halinde, Sözleşmeye imza koyan Taraflardan birisi yukarıdaki Madde 22 1 veya Madde 22 2'ye uygun olarak çözüme kavuşturulmayan bir anlaşmazlığı yazılı olarak Yediemine başvuruda bulunarak, aşağıdaki anlaşmazlıkların çözüm yollarından birisini ya da her ikisini de zorunlu olarak kabul ettiğini beyan eder

(a) Bu Antlaşmanın Kısım I Ek II'de yer alan prosedüre uygun olarak tahkim işlemleri,

(b) Anlaşmazlığın Uluslararası Adalet mahkemesine gönderilmesi

22 4 Eğer anlaşmazlığa düşen Taraflar, yukarıdaki Madde 22 3'e uygun olarak herhangi bir proseduru veya yukarıdakiyle aynı proseduru kabule şayan gormemişse, anlaşmazlık taraflar aksı yonde mutabakata varmadıkça, Sözleşmenin Kısım 2 Ek II'ye uygun olarak uzlaşma komisyonuna havale edilecektir

Madde 23 - Sözleşmedeki Değişiklikler

23 1 Bu Sözleşmede değişiklik yapılması için Sözleşme Taraflarından herhangi birisi öneride bulunabilir

5414

28.10.2005

23 2 İşbu Sozleşmede yapılabilecek değişiklikler Yonetim Organının herhangi bir oturumunda kabul edilecektir Onerilen herhangi bir değişikliğin metni onerinin gorusuleceği oturumdan en az altı ay once Sekreter tarafından Sozleşme Taraflarına iletilecektir

23 3 Bu Sozleşme üzerinde yapılacak butun değişiklikler sadece, Yonetim Organının oturumuna katılan Sozleşme Taraflarının oy birliği ile yapılabilecektir

23 4 Yonetim Organı tarafından benimsenen herhangi bir değişiklik, belgenin Sozleşme Taraflarının uğte ikısı tarafından tasdik, kabul veya onayından itibaren doksanncı gunde, değişikliği tasdik, kabul ya da onaylayan Sozleşmenin Tarafları arasında yururluk kazanacaktır Bundan sonra, soz konusu değişiklik diğer Sozleşmeye Tarafların da bu ulkenin belgeyi tasdik edip, onaylaması ve kabul gormesinden sonra doksanncı gunde yururluğe girecektir

23 5 Bu Maddenin amaçları bakımından, FAO'ne uye kuruluş tarafından verilen bir belge bu kuruluşa uye ulkeler tarafından verilmiş bir belge olarak sayılmayacaktır

Madde 24 - Ekler

24 1 Bu Antlaşmanın ekleri Sozleşmenin ayrılmaz bir parçasını oluşturunca ve bu Antlaşmaya yapılacak atıflar aynı zamanda eklerinden herhangi birine de yapılmış olacaktır

24 2 Bu Antlaşmada Sozleşmede değişiklik yapılması ile ilgili olan Madde 23' de ongorulen şartlar ekler üzerinde yapılacak değişikliklere de uygulanacaktır

Madde 25 - İmza

Bu Sozleşme 3 Kasım 2001 tarihinden 4 Kasım 2002 tarihine kadar FAO uyelerine ve FAO uyesi olmayan ancak Birleşmiş Milletler veya uzman kuruluşları ya da Uluslar Arası Atom Enerjisi uyesi olan Devletlerin imzasına açılmıştır

Madde 26 - Tasdik, Kabul ve Onay

Bu Sozleşme Madde 25'de belirtilen FAO uyesi olan FAO uyesi olmayan devletlerin tasdik, kabul ve onayına tabidir Tasdik, onay ve kabul belgeleri Yediimine gonderilecektir

Madde 27 - Katılım

Bu Antlaşma, imzaya açıldığı tarihten itibaren FAO uyelerine ve FAO uyesi olmayan ancak Birleşmiş Milletler veya uzman kuruluşları ya da Uluslar Arası Atom Enerjisi uyesi olan Devletlerin katılımına açık olacaktır

Madde 28 - Yürürlüğe Girme

28 1 Madde 29 2'de ongorulen şartlara tabi olarak, bu Antlaşma, FAO Uyelerinden en az kırk tasdik, kabul, onay ve katılım belgesinin gonderilmiş olması şartıyla, ve bunlardan yirmisi tasdik, onay, kabul ve katılım belgesinin alınmasından sonra doksanncı gunde yururluğe girecektir

28 2 Madde 28 1'e uygun olarak bu Antlaşmayı tasdik eden, kabul eden, onaylayan ve katılım mutabakatını sunan FAO uyeleri ve FAO uyesi olmayan ancak Birleşmiş Milletler veya uzman kuruluşları ya da Uluslar Arası Atom Enerjisi uyesi olan Devletler, kırkıncı tasdik, kabul, onay ve katılım belgesinin verilmesiyle birlikte, kendi tasdik, kabul, onay veya katılım belgesini verdikten sonraki doksanncı gunde Antlaşmayı yururluğe sokacaktır

Madde 29 - FAO Üyesi Kuruluşlar

29 1 FAO Üyesi bir Kuruluş bu Antlaşma için tasdik, onay, kabul veya katılım belgesi vermesi halinde, Uye Kuruluş FAO tuzuğunun 11 7 maddesinde ongorulen şartlara uygun olarak, bu Antlaşmanın kabulü çerçevesinde gerekli olabilecektir, FAO tuzuğunun 11 2 Maddesi uyarınca verilen yetkiye istinaden, yetki dağılımındaki değişiklikleri de bildirecektir

5414

28.10.2005

Antlaşmaya taraf olan herhangi bir devlet herhangi bir zamanda bu Antlaşmaya taraf olan bir FAO Uyesi Kuruluştan, bu Antlaşma kapsamındaki uygulamalardan Uye Kuruluş ya da Uyesi olan Devletlerden hangisinin sorumlu olduğu yönünde bilgi verilmesi talebinde bulunabilir Uye kuruluş makul bir süre içerisinde bu bilgileri verecektir

29 2 FAO uyesi bir Kuruluş tarafından verilen tasdik, kabul, onay, katılım ya da geri çekme belgesi, kuruluşun Uye Devletleri tarafından verilen bir belge olarak sayılmayacaktır

Madde 30 - Çekince

İşbu Antlaşma üzerinde herhangi bir çekince konamaz

Madde 31- Taraf Olmayanlar

Sozleşme Tarafları bu Sozleşmeye taraf olmayan FAO Uyesini veya başka bir Devleti bu Sozleşmeyi kabul etmeye teşvik edecektir

Madde 32 - Geri Çekilme

32 1 Sozleşmenin Taraflarından birisi bu Sozleşmenin yururluğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde herhangi bir zamanda bu Antlaşmadan geri çekildiğini Yedieminine bildirir Yediemin Sozleşmenin bütün Taraflarına durumu derhal bildirecektir

32 2 Geri çekilme, bildirim alınacağı tarihten itibaren bir yıl içerisinde yururluk kazanacaktır

Madde 33 - Fesih

33 1 Geri kalan taraflar oybirliği ile aksı yonde bir karar almadıkça, işbu Antlaşma Sozleşme Taraflarının sayısının geri çekmeler nedeniyle kırkın altına düşmesiyle otomatik olarak feshedilmiş sayılır

33 2 Sozleşme Taraflarının sayıca kırkın altına düşmesi durumunda Yediemin geri kalan bütün Taraflara bilgi verecektir

33 3 Fesih durumunda, aktif varlıkların yönetimi Yonetim Organı tarafından benimsenen mali kurallara uygun olarak yapılacaktır

Madde 34- Yediemin (Kayyum)

FAO Genel Muduru bu Antlaşmada Yediemin olarak hareket edecektir

Madde 35- Orijinal Metin

İşbu Sozleşmenin Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri eşit oranda orijinaldir

EK I

ÇOK TARAFLI SİSTEME DAHİL OLAN ÜRÜN LİSTESİ

Gıda Ürünleri

<u>Ürün</u>	<u>Genus (Cins)</u>	<u>Gözlemler</u>
Ekmek ağacı	Artocarpus	Yalnızca ekmek meyvesi
Kuşkonmaz	Asparagus	
Yulaf	Avena	
Pancar	Brassica et al	Cinsler şunları içermektedir
Brassica,		Armoracia, Barbarea, Camelina,
Camble,		Diploxaxis, Eruca, Isatis, Lepidium,
		Raphanobrassica, Raphanus,
Rorippa ve		Sinapis Bunlar lahana, kolza
tohumu,		hardal bitkisi, tere, roka, turp ve
şalgam		gibi yağlı tohumlar ve sebze

5414

28.10.2005

ürünleri
(maca)içermektedir. Lepidium meyenii
türleri dışarıda tutulmuştur.Bezelye Caj anus
Nohut Cicer

Narenciye Citrus

Poncirus ve Fortunella cinsleri anaç
olarak dahil edilmiştir.Hindistan Cevizi Cocos
Aroid Colocasia,Aroid kulkas, kokoyam, dasheen ve
Xanthosoma tanen

içermektedir.

Havuç Daucus
Japon patatesi Dioscorea
Akdarı Eleusine
Çilek Fragaria
Ayçiçek Helianthus
Arpa Hordeum**Ürün Gen Gözlemler**Tatlı Patates Ipomoea
Yeşil Bezelye Lathyrus
Mercimek Lens
Elma Malus
Manyok Manihot Yalnızca manihot esculenta
Muz Musa Musa textilis hariç
Pirinç Oryza
İnci Akdarı Pennisetum
Fasulye Phaseolus Phaseolus polyanthus hariç.
Bezelye Pisum
Çavdar Secale
Patates Solanum Tuberosa şubesi dahil, Solanum
phureja hariç.Patlıcan Solanum Maeoengen şubesi dahil.
Süpürgearası Sorghum
Triticale Triticosecale
Buğday Triticum et al Agopyron, Elymus ve Secale dahil.
Bakla/Yem Vicia
Cowpea et al Vigna
Mısır Zea Zea perennis, Zea diploperennis ve
Zea luxurians hariç.**Yem Bitkileri****Genera Türler****BAKLAGİL YEM BİTKİLERİ**Astragalus chinensis, cicer, arenarius
Canavalia ensiformis
Coronilla varia

5414

Hedysarum	cicera, cilliolatus, hirsutus, ochrus, odoratus, sativus
Lespedeza	cuneata, striata, stipulacea
Lotus	corniculatus, subbiflorus, uliginosus
Lupinus	albus, angustiflorus, luteus
Medicago	arborea, falcata, sativa, scutellata, rigidula, truncatula
Melilotus	albus, officinalis
Onobrychis	vicifolia
Ornithopus	sativus
Prosopis	affinis, alba, chilensis, nigra, palida
Pueraria	phaseoloides
Trifolium	alexandrinum, alpestre, ambigium, angustifolium, arvense, agrocicerum, hybridum, rüppelianum, semipilosum,
ancarnatum, pratense, repens, resupinatum,	
subterraneum, vesiculosum.	

ÇAYIR YEM BİTKİLERİ

Andropogon	gayanus
Agropyron	cristatum, desertorum
Agrostis	stolonifera, tenuis
Alopecurus	pratensis
Arrhenatherum	elatius
Dactylis	glomerata
Festuca	arundinacea, gigantea, heterophylla, ovina, pratensis, rubra

Genera Türler

Lolium	hybridum, multiflorum, perenne, rigidum, temulentum
Phalaris	aquatica, arundinacea
Phleum	pratense
Poa	alpina, annua, pratensis
Tripsacum	laxum

DİĞER YEM BİTKİLERİ

Atiplex	halimus, nummularia
Salsola	vermiculata

EK II**Kısım 1****TAHKİM****Madde 1**

Talepte bulunan taraf Sekreterliğe başvurarak anlaşmazlığa düşen tarafların Madde 22 uyarınca anlaşmazlığı tahkime götüreceğini bildirir. Bildirim tahkime götürülecek konuyu ve özellikle de bu Antlaşma maddelerini, bunun uygulanması ve yorumlanması ile ilgili konuları belirleyecektir. Eğer anlaşmazlığa düşen taraflar Tahkim Kurulu Başkanının önünde anlaşmazlık mevzuu üzerinde bir mutabakat sağlayamazlarsa, tahkim kurulu anlaşmazlık konusunu belirleyecektir. Sekreter alınan bütün bilgileri bu Antlaşmanın bütün Taraflarına iletilecektir.

Madde 2

1. Anlaşmazlık iki taraf arasındaysa, tahkim kurulu üç üyeden oluşacaktır. Anlaşmazlığa düşen tarafların her biri bir hakem atayacak ve atanan iki hakem aralarında uzlaşarak üçüncü hakemi belirleyecek olup bu üçüncü hakem Başkan olarak hareket edecektir. Başkan anlaşmazlığa düşen taraflardan herhangi birinin uyuğunu taşımayacak veya anlaşmazlığa

5414

28.10.2005

düŖen tarafların herhangi birinde ikamet etmeyecek ya da bunların herhangi birisi tarafından istihdam edilmeyeceği gibi baŖka bir davada da herhangi bir sıfatla müdahil olmayacaktır.

2. Sözleşme Taraflarından ikiden fazlası arasında bir ihtilaf vuku bulması halinde, anlaşmazlığa düŖen taraflar birlikte uzlaŖarak bir hakem belirleyeceklerdir.

3. İlk atamada belirtilen Ŗekilde boş kalan pozisyonlar doldurulacaktır.

Madde 3

1. Eğer tahkim kurulunun BaŖkanı ikinci hakemin belirlenmesinden sonraki iki ay içerisinde atanmazsa, FAO Genel Müdürlüğü anlaşmazlığa düŖen taraflardan herhangi birinin isteği üzerine bir sonraki iki aylık süre içerisinde BaŖkanı atayacaktır.

2. Eğer anlaşmazlığa düŖen taraflardan herhangi birisi talebin alınmasından itibaren iki ay içerisinde bir hakem atamazsa, diğer taraf atamayı bir sonraki iki aylık süre içerisinde yapacak olan FAO Genel Müdürlüğüne durumu bildirecektir.

Madde 4

Tahkim kurulu kararlarını bu Antlaşma ve uluslararası kanun hükümlerine göre verecektir.

Madde 5

Anlaşmazlığa düŖen taraflar aksi yönde bir mutabakata varmadıkça, tahkim kurulu kendi prosedürlerini tayin edecektir.

Madde 6

Tahkim kurulu, anlaşmazlığa düŖen taraflardan birisinin isteği üzerine, ara koruyucu önlemleri esas olarak önerebilecektir.

Madde 7

Anlaşmazlığa düŖen taraflar kendi ellerindeki bütün imkânları kullanacak ve tahkim kurulunun çalışmalarını kolaylaŖtıracaktır:

(a) İlgili bütün bilgi, belge verecekler ve kolaylık göstereceklerdir.

(b) Gerek duyulması halinde, eksper ve uzman çağırılacak ve onlardan kanıt istenecektir.

Madde 8

Anlaşmazlığa düŖen taraflar tahkim kurulunun işlemlerini yürütmesi sırasında elde ettikleri gizli bilgileri tutmaktan sorumlu olacaktır.

Madde 9

Davanın özel bir yapısı olmasından dolayı tahkim kurulu aksi yönde bir saptamada bulunmadıkça, tahkim masrafları anlaşmazlık içerisinde olan taraflar arasında eşit miktarda paylaşılacaktır. Tahkim kurulu bütün giderlerin bir kaydını tutacak ve anlaşmazlık içerisinde olan taraflara kesin bir hesap çıkaracaktır.

Madde 10

Davanın kararından etkilenebilecek olan ve anlaşmazlık mevzuundan yasal anlamda bir menfaati bulunan Sözleşme Taraflarından herhangi birisi kurulun rızasıyla işlemlere müdahale edebilecektir.

Madde 11

Kurul anlaşmazlık konusu ile doğrudan alakalı olmayan karşı talepleri dinleyecek ve bunlar üzerinde saptamada bulunabilecektir.

Madde 12

Tahkim kurulu usul ve esasları ile ilgili kararları üyelerinin oy çokluğu ile alacaktır.

Madde 13

Eğer anlaşmazlığa düşen taraflardan birisi tahkim kurulunun karşısına çıkmazsa veya davayı savunamazsa, diğer taraf kuruldan işlemlere devam etmesini ve bir karara varmasını isteyebilecektir. Anlaşmazlık içerisinde olan taraflardan birinin yokluğu ya da anlaşmazlığa düşen taraflardan birisinin talebini savunamaması, işlemler açısından bir engel teşkil etmeyecektir. Kesin karara varmadan önce, tahkim kurulu talebin kanunen ve esas olarak incelenmiş olduğu konusunda kendisini tatmin etmiş olması gerekmektedir.

Madde 14

Kurul beş ayı geçmeyecek bir süre ile süre uzatımı verilmesi gerekli olmadıkça, başvurunun usulüne uygun olarak yapıldığı tarihten itibaren beş ay içerisinde kesin kararını verecektir.

Madde 15

Tahkim kurulunun kesin kararı anlaşmazlık konusu ile sınırlı olacak ve gerekçeleri belirtecektir. Kesin karara varıldığı tarihte oturuma katılan üyelerin adlarını da belirtecektir. Kurulun herhangi bir üyesi kesin karara karşı itiraz ya da şerh koyabilecektir.

Madde 16

Karar anlaşmazlığa düşen taraflar üzerinde bağlayıcı olacaktır. Anlaşmazlık içerisinde olan taraflar önceden temyize gitme konusunda mutabakata varmadıkça, temyize gidilmeyecektir.

Madde 17

Kesin kararın yorumlanması ya da yorumlanma şekli ile ilgili olarak anlaşmazlığa düşen taraflar arasında bir tezatlık çıkması durumunda, taraflardan herhangi birisi kesin kararı, kararı veren tahkim kuruluna sunabilecektir.

Kısım 2**UZLAŞMA****Madde 1**

Ortaya çıkan ihtilafın taraflarından birinin isteği üzerine bir uzlaşma komisyonu kurulacaktır. Komisyon, ihtilafın tarafları aksi yönde bir mutabakata varmadıkça, ikisi ilgili taraflarca belirlenmek üzere ve bu üyeler tarafından seçilen Başkan ile birlikte beş üyeden oluşacaktır.

Madde 2

Antlaşmanın ikiden fazla Tarafı arasında çıkan anlaşmazlıklarda, ortaya çıkan ihtilafın benzer çıkarları olan tarafları komisyondaki kendi üyelerini anlaşarak atayacaklardır. İhtilafın taraflarının iki ya da daha fazlasının farklı bir çıkarı varsa veya benzer çıkarı oldukları konusunda aralarında bir mutabakat sağlanmamışsa, üyelerini ayrı ayrı atayacaklardır.

Madde 3

İhtilafın tarafları atamaları uzlaşma komisyonunun oluşturulması yönünde yapılan talepten itibaren iki ay içerisinde yapmazsa, FAO Genel Müdürü talepte bulunan tarafların istemeleri halinde, bu atamaları sonraki iki aylık süre içerisinde yapar.

Madde 4

Eğer uzlaşma komisyonunun Başkanı son olarak atanan komisyon üyesinin atandığı tarihten itibaren iki ay içerisinde seçilmezse, FAO Genel Müdürü talepte bulunan tarafların istemeleri halinde, Başkanın atamasını sonraki iki aylık süre içerisinde yapar.

Madde 5

Uzlaşma Komisyonu üyelerinin oy çokluğu ile kararlarını alır. İhtilafın taraflarının aksi yönde bir mutabakatı olmadıkça, kendi prosedürlerini belirleyeceklerdir. Tarafların iyi niyetle değerlendirmeye alacağı anlaşmazlığın çözümüne ilişkin önerilerini ortaya koyacaklardır.

Madde 6

Uzlaşma komisyonunun yeterliği konusunda ortaya çıkan anlaşmazlık komisyon tarafından karara bağlanacaktır.

Türkiye adına

: *Necati UTKAN*

Türkiye'nin İtalya Büyükelçisi

4.11.2002

İmza

Yukarıdaki imza, Kasım 2001 tarihinde yapılan FAO Konferansının otuz birinci oturumunda FAO Tüzüğü'nün XIV. Maddesi uyarınca, uyarılanan Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynakları Uluslar Arası Sözleşmesinin 25. Maddesine atfen atılan imzadır.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
57	117	590
75	61	217
97	14	42:43, 81:95

I- Gerekçeli 797 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Tarım, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/863